

Guillem Turró,
guanyador *ex aequo* del XXII Premi Joan Profitós d'Assaig Pedagògic 2011

“Saber perdre és una de les millors lliçons que ens pot oferir l'esport”

L'esport té moltes cares. Les més conegudes són la competitivitat, l'esperit de superació, voler mantenir-se en forma... però n'existeix una de menys coneguda: la humanista. Per suplir aquesta mancança, el filòsof i professor Guillem Turró ha escrit l'obra *Pedagogia, esport i valors*. Una mirada humanista.

Què significa aquest premi per a tu?

Significa el reconeixement a moltes hores de treball, a molts esforços intel·lectuals adreçats envers una meta. La recompensa a una comesa que implica molts dels valors tractats al llarg de l'assaig.

Quina relació hi ha entre l'esport i la pedagogia?

L'esport es pot relacionar amb molts àmbits diferents. El que faig en aquest llibre és plantejar l'esport com un instrument formatiu, com una manera de desenvolupar diverses actituds i comportaments moralment enriquidors.

Què ens pot ensenyar l'esport?

Moltes coses bones. Destacaria la nòmina de valors que tracto en l'assaig. Valors com la perseverança, la disciplina, la cooperació, la valentia o la jovialitat poder ser transmesos a través de les praxis esportives.

Quins valors hauríem d'aplicar quan practiquem un esport?

Són molts els valors que esmento. Però la llista es podria ampliar amb alguns més (altres autors ho han fet). En qualsevol cas, ha de quedar clar que sempre que parlem de valors ens referim a instàncies humanitzadores. Això significa que el bon esport és aquell que es troba al servei d'aquests valors.

Juguem per guanyar?

Considero que l'esport és bidimensional: és competitiu però alhora lúdic. Hem d'intentar guanyar (del contrari seríem uns mals esportistes) però no hem d'oblidar que en tot moment estem jugant i que un bon jugador és aquell que s'até al *fair play*. **Ensenyar a saber guanyar i saber perdre ha**

de ser un dels principals objectius de tot entrenador, monitor o educador físic.

Què implica saber perdre?

Saber perdre és una de les millors lliçons que ens pot oferir l'esport. Acceptar els revessos de la vida, assumir els fracassos i les frustracions sense perdre l'esperança és quelcom de molt valuós de cara a continuar avançant en el nostre camí personal.

Practicar un esport forma part d'una manera de viure saludable o som esclaus del nostre cos i imatge?

L'esport és molt ambivalent. Existeixen moltes persones captives d'una imatge merament epidèrmica. Vull reivindicar un altra mena d'esport: que ens faci bells i bons per dins i per fora (allò que els antics grecs anomenaven *kalokagathia*). *Mens sana in corpore sano* (Juvenal dixit).

A les barriades de pocs recursos econòmics s'hi veuen sovint nens xutant una pilota. Què aporta l'esport a aquella canalla?

Una oportunitat de canalitzar unes energies que mal dirigides podrien arruïnar-los les vides. Un mitjà per conèixer-se individualment i col·lectivament. Una manera de desplegar el millor de si mateixos. Però esperem que l'esport -principalment el futbol- no hi actui com un nou opi del poble.

A la gran majoria de nosaltres ens enlluernen les grans figures de l'esport, com en Leo Messi. És un error voler arribar a ser com ells?

És un fatal error en el que cauen molts pares i mares de casa nostra. Hem d'aspirar a gaudir amb l'esport, a fer-ne una diversió constructiva i sana, a convertir-nos en esportistes amateurs (paraula que originàriament significa "aquell que estima").

Quins valors haurien de transmetre aquest esportistes de renom tenint en compte que són models a imitar per molts nens i nenes?

Tots els valors que especifico en l'assaig. Des de l'esforç fins a la solidaritat (sempre que sigui possible), des de l'autocontrol fins a la justícia, des de la responsabilitat fins a la generositat.

Què opines de personatges com Mohammed Ali, lluitador al ring i per la integració de la comunitat afroamericana als EUA?

Em sembla un bon referent (de fet, l'esmento en la part final del meu treball). Admiro aquells esportistes que han fet servir la seva notorietat pública per propagar valors humanament positius.

Molts esportistes posen cara a campanyes solidàries. Convicció o pura imatge?

Tot sovint és pura cosmètica. Però no descarto que hi pugui haver casos de coherència i compromís moral. Tot això ens obligaria a dilucidar l'entrellat de l'esport d'elit i espectacular, sotmès a molts condicionants economicistes i polítics.

Què aporta de bo l'esport a una societat? I de dolent?

Tots els valors que tracto al llarg de l'assaig, qualitats indispensables per fornir la nostra personalitat moral. Però per altra banda, l'esport s'associa a moltes situacions nocives, negatives o deficientes que caldria eliminar: violència, narcisisme, alienació...

De vegades la rivalitat entre equips es fa més palesa entre els seguidors. Imaginem un partit de bàsquet de criatures en què són els seus pares els qui s'escriuassen i amenacen. Per què, aquesta falta d'ètica i comportament?

El brutal impacte de l'esport més mediàtic provoca dinàmiques absolutament lamentables. L'afany obsessiu per guanyar ens pot dur a actituds i comportaments mancats de tot contingut moral acceptable. No hauríem d'oblidar la brillant sentència de Coubertin (inspirada en Talbot): «L'important és participar, més que no pas vèncer». L'assumpció d'aquesta màxima ha de ser imprescindible.

Creus que als estudis universitaris relacionats amb l'esport els manca incloure la vessant ètica i de valors?

No en tinc cap dubte. Estan formant no sols futurs professionals de l'educació sinó entrenadors i monitors que hauran de fer-se càrrec d'infants i joves sensibles formativament.

Al pròleg dius: “una persona que es limiti a conèixer l'esport gairebé no podrà arribar a comprendre'l”. Què vols dir exactament?

L'esport s'insereix dins d'un seguit de conjunts més amplis. L'esport és indissociable de contextos més importants i generals. L'esport és vida humana, societat, cultura, educació, salut, valors, economia... Centrar-nos en l'esport deixant de banda aquelles altres realitats equival a entendre esbiaixadament l'esperit esportiu. És per això que el meu llibre pretén oferir una mirada humanista de l'esport.

A les conclusions dius: “La vida esportiva hauria de nodrir un projecte sociocultural superior”. Quin? De quina manera?

Moralment superior al que tenim a hores d'ara. No mercantilista, no materialista; integrador, universalista, pacifista, que aporti felicitat i llibertat a les persones. Aquesta evolució passa en gran mesura per una revolució educativa on intervinguin tots els agents socialitzadors: família, escola, grups d'iguals, mitjans de comunicació, etc.

Esport individual o en equip?

Els dos són interessants des d'un punt de vista formatiu. Evidentment les seves valències educatives diferiran. No és el mateix fer judo o ciclisme que jugar a bàsquet o a handbol.

Com podem mantenir en forma la ment?

Fent-la servir, exercitant-la, activant-la en ocupacions constructives. I una bona manera de fer-ho és practicant esport. Una part del llibre l'he anat gestant mentre recorria metres i metres de la piscina del gimnàs. No hi pot haver una ment sana sense un cos sa (a això es referia el llatí Juvenal amb la frase més amunt citada).

*Des de fa dotze anys, en Guillem Turró és professor de Filosofia i Sociologia a l'Escola de Batxillerats de la Institució Cultural del CIC. És llicenciat en Geografia i Història per la UB i en Filosofia per la URL i és doctor en Pedagogia per la UB. Entre altres publicacions, és l'autor dels títols *El laberint i la màscara (Una aproximació a Nietzsche i a la seva filosofia)* i *Les màscares de l'autenticitat*, a banda d'haver col·laborat en diverses obres escrites col·lectivament.*